

El primer drama escrit en català

Fins aleshores només s'havien representat obres catalanes humorístiques. Feia alguns mesos que s'havia inaugurat la Secció de "La Gata" a l'Odeon, però el vilafranquí Eduard Vidal i l'actor còmic Gervasi Roca havien arranjat una Companyia i donaven representacions al Teatre Romea, evitant sempre que els dies no coincidissin amb els de "La Gata".

D'aquesta manera existien ja dues Companyies de teatre català. I Eduard Vidal tingué la idea d'escriure una obra que oferís alhora dues innovacions importants: ésser un drama i tenir una llargada de tres actes.

Sobre aquest darrer punt ningú no hi féu cap objecció. El públic, que acceptava tan favorablement les obres catalanes en dos actes, podia també acceptar-ne de tres actes. Però no ocorria el mateix amb el caràcter de l'obra.

Quan en van tenir notícia Conrad Roure i Frederic Soler, es posaren a riure.

I Eduard Vidal els respongué:

"—Tant si us en rieu com no, l'estic escrivint i acabant.

—Ve't ací l'obra de la que em parlaves l'altra nit —comentà Conrad Roure—. Però et vas callar que fos un drama, i em sembla que el drama *farà riure*, i com més seriós, més. No pas perquè vulgui suposar que estigui malament sinó que el públic no es prendrà seriosament un drama escrit en català.

—No ho sabem —continuà Vidal. I per saber-ho, cal veure-ho. Només necessito una cosa de l'empresa de l'Odeon, i per això principalment he vingut a veure-us. Si l'obtinc,

millor, però de totes maneres acabaré el drama. Ara ja hi estic posat, i el que surti sortirà.

—Què és el que demanes a l'empresa? —preguntà Frederic Soler.

—Que em deixi dos actors: en Villahermosa i la Paca.

—Si aquests hi estan d'acord, —accedí Soler— per mi ja està concedit. I no crec que en Dimas s'hi oposi. Però, ja t'hi has pensat bé? Mira que donar un drama català al públic!...

—M'hi he pensat i vull provar-ho. Fins n'he parlat ja amb en Villahermosa, i aquest se m'ha posat a les meves ordres, si l'empresa no hi trobava cap inconvenient.

—Doncs l'empresa —acabà Frederic Soler—, no n'hi trobarà cap perquè jo convenceré en Dimas, tota vegada que m'agrada la idea. I celebraré que et surti bé, ja que si el públic ho accepta amb gust t'asseguro que no em faré esperar gaire en escriure jo també un altre drama".

En sortir Eduard Vidal de la rellotgeria d'en Pitarra, els allí presents comentaren la pensada de l'Eduard i creien que era un propòsit descabellat.

I Conrad Roure afegeix: "Perquè la veritat és que tots els qui escrivíem pel teatre, estàvem en la convicció que aquells que venien a les funcions catalanes les prenién agradósament perquè eren humorístiques o còmiques".

Eduard Vidal acabà, doncs, el drama. Li posà el títol de *Tal faràs, tal trobaràs*, l'envià

a la censura i als pocs dies li vingué aprovat pel censor Narcís Serra.

Els actors escollits per interpretar aquesta obra eren tots coneguts, i va dirigir-la el propi autor amb el seu art reconegut.

Un dels primers dies d'abril de 1865 es posà en escena el primer drama escrit en català *Tal farás, tal trabarás*, en el Teatre Principal de Barcelona.

S'aixecà el teló enmig d'un silenci sepulcral. En escena hi havia els actors Agustí Munné i Paca Soler. Aquesta darrera estava visiblement nerviosa, i el seu marit digué que aquell dia no havia pogut dinar.

L'autor, per tranquil·litzar-la, pronuncià aquestes paraules: "—Posis serena i pensi que si el drama no agrada, la culpa serà meva, però mai, mai, de vostè".

Passà la primera escena. I la segona. En acabar l'actriu el seu parlament, el públic esclatà en llargs aplaudiments.

En arribar l'altra escena, els aplaudiments premiaren el treball de la Joanin. I després el de tots els actors. En acabar-se el primer acte, Eduard Vidal fou cridat a les taules. L'èxit era complet. El segon i tercer actes transcorregueren amb igual entusiasme i al final de l'obra l'autor hagué de sortir a l'escenari nombroses vegades.

Frederic Soler pujà a les taules a felicitar el seu amic. Li digué que no esperava una tan calorosa acollida i li anuncià que la temporada següent ell també estrenaria un drama.

I Conrad Roure fa aquest comentari: "Qui ens havia de dir aquell dia que en aquelles taules, que amb tan èxit acabava d'estrenar-se el primer drama català, uns anys després havia d'estrenar-se també amb grandíols èxit la primera tragèdia catalana, *Gala Placídia*, d'Angel Guimerà!".

El teatre català acabava de guanyar una batalla important.

Joan Ventura